

Mladý zdravotník

Vzdělávací materiál

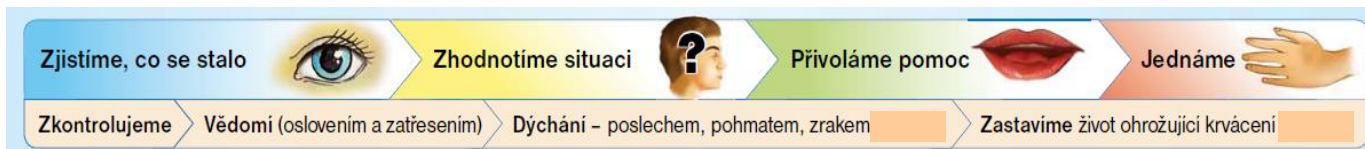
Tento materiál je určen účastníkům projektu „Mladý zdravotník“ realizovaném v roce 2016 s podporou Nadace ČEZ.

Ke stažení:

- 1) Standardy první pomoci (2012, <http://www.cervenkykriz.eu/cz/standardy.aspx>)**
- 2) Publikace pro výuku první pomoci (<http://www.cervenkykriz.eu/cz/edicedeti.aspx>)**

Pro potřeby projektu byly využity materiály ČČK:

- 1) Standardy první pomoci**
- 2) První pomoc není věda (publikace ČČK)**

CIZÍ TĚLESO V RÁNĚ

Situace – Kamarádi trhali ovoce v cizí zahradě. Majitel zahrady je uviděl a kluci chtěli utéct. Seskakovali ze stromů. Jeden se o větev zranil na ruce a druhý při dopadu na zem upadl na skleněný střep.

Figurant – Zraněný je vyděšený, ukazuje na sklo, které mu trčí z chodidla.

Maskování – Na chodidle je vidět hluboce zaražené sklo. Rána mírně krvácí.

Správné ošetření

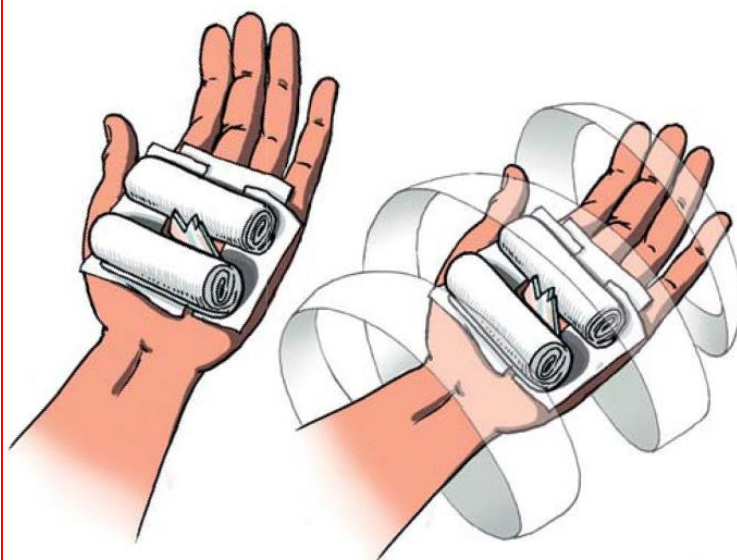
- Uklidňování zraněného
- Sterilní překrytí rány
- Obložení zaraženého skla
- Přiměřený obvaz nohy

Nejčastější chyby při ošetření

- Vytáhnutí střepu z dlaně
- Nepřekrytí sterilní rouškou
- Špatné obložení skla
- Nešetrná manipulace

Otázka: Kdy je nutná fixace končetiny?

Cizí těleso nevyndáváme, sterilně obložíme

Zjistíme, co se stalo

Zhodnotíme situaci

Přivoláme pomoc

Jednáme

Zkontrolujeme

Vědomí (oslovením a zatřesením)

Dýchání - poslechem, pohmatem, zrakem

Zastavíme život ohrožující krvácení

TEPENNÉ KRVÁCENÍ NA ZÁPĚSTÍ

Situace – Kamarádi trhali ovoce v cizí zahradě. Majitel zahrady je uviděl a kluci chtěli utéct. Seskakovali ze stromů. Jeden se o větev zranil na ruce.

Figurant – zraněný křičí, z ruky mu teče velké množství krve

Maskování – tepenné krvácení na zápěstí, slzy

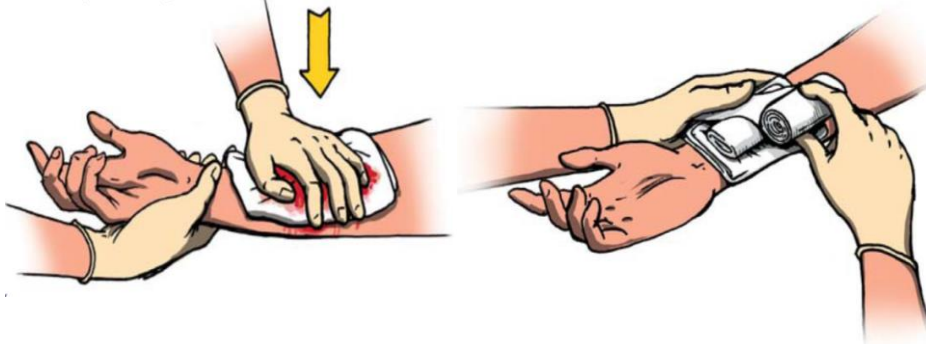
Správné ošetření

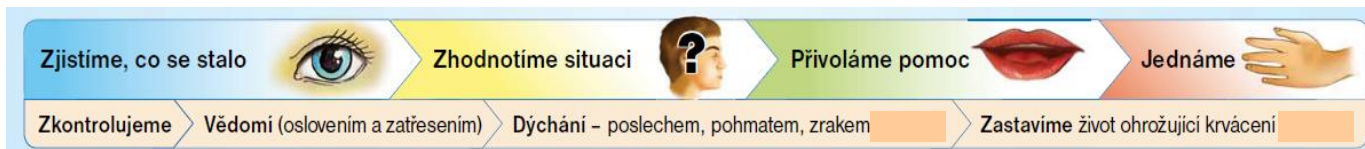
- Stisknutí poraněné tepny přímo v ráně
- Posazení nebo položení zraněného
- Přiložení tlakového obvazu
- Kontrola možných přidružených poranění
- Protišoková opatření
- Zajištění lékařské péče

Nejčastější chyby při ošetření

- Nepoužití rukavic
- Nestisknutí poraněné tepny přímo v ráně
- Neuposazení nebo nepoložení
- Nepřiložení tlakového obvazu
- Nedostatečná protišoková opatření
- Nešetrná manipulace
- Nedostatečné vyšetření
- Chybí komunikace se zraněným
- Zbytečné použití škrťacího obinadla

**Krvácení zastavíme,
zavážeme tlakovým obvazem**

BEZVĚDOMÍ

Situace – chlapec jede na kole, zaujme jej okolní situace, nedává pozor na cestu, upadne, náraz do hlavy

Figurant – leží na zemi, nereaguje na oslovení ani na bolestivé podněty. Má odřené čelo. Životní funkce jsou zachovány.

Maskování – odřené čelo, bledost v obličeji

Správné ošetření

- **Kontrola životních funkcí**
- **Ošetřit ranku na hlavě**
- **Celkové důkladné vyšetření**
- **Zavolání lékařské pomoci**
- **Celkové vyšetření**

Nejčastější chyby při ošetření

- **Nešetrná manipulace**
- **Není provedena kontrola životních funkcí**
- **Neošetření rány na čele**
- **Neprovedení vyhledávání dalších možných vyšetření**
- **Nezavolání lékařské pomoci**

Otázka: Musíme vždy ukládat do zotavovací („stabilizované“) polohy?

V bezvědomí, ale dýchá? Uložíme do stabilizované polohy.

Odřeninu vyčistit a obvázat

Zjistíme, co se stalo

Zhodnotíme situaci

Přivoláme pomoc

Jednáme

Zkontrolujeme

Vědomí (oslovením a zatřesením)

Dýchání - poslechem, pohmatem, zrakem

Zastavíme život ohrožující krvácení

ZÁSTAVA KREVNIHO OBĚHU

Situace – Čelní náraz auta. 3 cestující jsou zraněni. Nikdo není zaklíněný.

Priznaky: bledá barva kůže, rychlá ztráta vědomí, následná zástava dechu

Figurant - sedí zhroucený, hlava je v hlubokém předklonu, nereaguje na vnější podněty

Maskování – bledost v obličeji

Správné ošetření:

- Vyproštění z auta
- Poloha na zádech
- Uvolnění dýchacích cest
- Kontrola dýchání
- Zahájení KPR – 30:2
- Zkontrolovat další možné poranění
- Stálá komunikace s poraněným

Nejčastější chyby při ošetření:

- Nevyproštění z auta
- Nepoložení na záda na tvrdou podložku
- Neuvolnění dýchacích cest
- Chybí kontrola dýchání
- Špatně provedená nebo žádná KPR
- Nezkontrolování dalších možných poranění

**Otázka: Dává ten, kdo provádí masáž srdce, ruce z těla zraněného pryč?
Používá se stále „trojitý manévr“?
Jak poznám, kdy lze a kdy nelze vyprošťovat z auta?**

Bezvědomému zakloníme hlavu, abychom zajistili průchodnost dýchacích cest

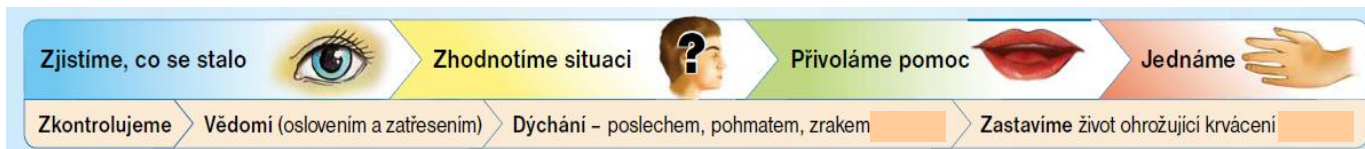

Bezvědomí, nedýchá, srdce netluče?
- záklon hlavy – zavolat ZZS (tel. 155) -
- 30x rychle stlačit hrudník – 2x vdech

Dítě - záklon hlavy – zavolat ZZS (tel. 155) -
- 5x vdech - 30x rychle stlačit hrudník

POPÁLENINY I. STUPNĚ

Situace - děti si hrály se zábavnou pyrotechnikou, došlo k výbuchu. Jedno dítě má popálený obličej.

Figurant – pláče, že nevidí, že jej bolí obličej.

Maskování - popáleniny 1. stupně po celém obličej.

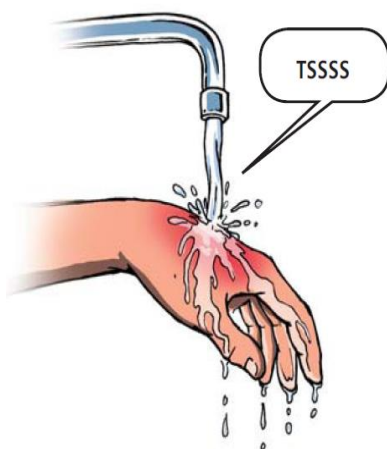
Správné ošetření

- **I. stupeň není třeba krýt, pouze dostatečně chladíme**
- **Uklidňování poraněného**
- **Protišoková opatření**
- **poraněné oči, nos, ústa vyplachovat vodou**

Nejčastější chyby při ošetření:

- **nechlazení poranění**
- **neuklidňování**
- **nedostatečná protišoková opatření**
- **nešetrná manipulace**

Popáleninu chladíme!

2. a 3. stupeň popálení sterilně zakrýt!
Hlavně SUNDAT vše kovové, prstýnky aj.

Zjistíme, co se stalo

Zhodnotíme situaci

Přivoláme pomoc

Jednáme

Zkontrolujeme

Vědomí (oslovením a zatřesením)

Dýchání - poslechem, pohmatem, zrakem

Zastavíme život ohrožující krvácení

POHMOŽDĚNÍ KOLENNÍHO KLOUBU A PLOŠNÁ ODŘENINA HORNÍ KONČETINY

Situace – Kolem jede chlapec na kole – nedívá se na cestu a upadne i s kolem na zem.

Figurant – leží na zemi, kolo z části leží na něm. Chlapec naříká, že jej bolí koleno a ruka. Koleno je oteklé, hybnost je zachována. Dlaň na horní končetině je odřená, špinavá

Maskování – nateklé koleno, odřenina dlaně

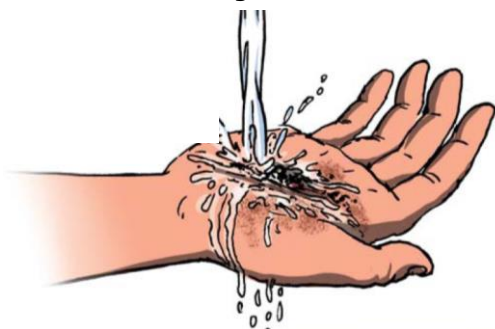
Správné ošetření:

- **Odstranění kola z ležícího**
- **Uklidňování zraněného**
- **Vyšetření zraněného**
- **Chlazení kolena**
- **Fixace kolena**
- **Vymytí nečistot z dlaně**
- **Případně provést zakrytí poranění**
- **Pátrání po dalším poranění**

Nejčastější chyby při ošetření:

- **Neodstranění kola z ležícího**
- **Neuklidňování zraněného**
- **Nevyšetření kolena**
- **Nedostatečné nebo nesprávné ošetření kolena**
- **Nedostatečné ošetření odřeniny**
- **Nepátrání po jiném poranění**

Odřeninu vyčistit a obvázat

Klouby chladíme a znehybníme

Zjistíme, co se stalo

Zhodnotíme situaci

Přivoláme pomoc

Jednáme

Zkontrolujeme

Vědomí (oslovením a zatřesením)

Dýchání - poslechem, pohmatem, zrakem

Zastavíme život ohrožující krvácení

PNEUMOTORAX

Situace – děti sedí na jedné větvi vysoko v koruně stromu – větev se ulomí – pád. Jedno dítě má poraněný hrudník od větve - otevřené poranění na hrudníku.

Figurant – leží, ukazuje na napěněnou krev na hrudníku, špatně se mu dýchá

Maskování – bledost, napěněná krev na hrudníku, lapavé dýchání

Správné ošetření:

- Okamžité uzavření otvoru v hrudníku, zpočátku i dlaní (můžeme využít spolupráce zraněného, ošetřující v rukavici)
- Poloha v polosedě
- Vyzýváme postiženého k pravidelnému klidnému dýchání
- Ránu kryjeme poloprodyšným obvazem, který má 3 části
- Při závažných poruchách dechu zahajujeme umělé dýchání
- Protišoková opatření
- Přivolání ZZS

Nejčastější chyby při ošetření:

- Okamžité přiložení dlaně na otvor
- Neuložení nebo špatné provedení správné polohy
- Neuklidňování poraněného
- Nekrytí nebo neúčinné krytí rány
- Nepřivolání ZZS

Otázka: Je možno provést i neprodyšný obvaz?

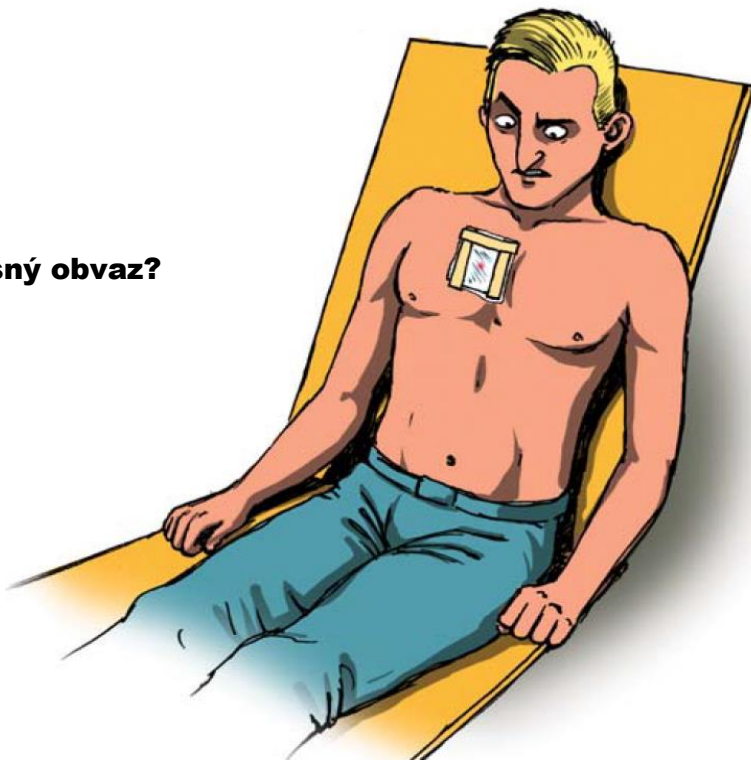
Z internetu k diskusi:

Krycí neprodyšná vrstva - igelitová plena, fixační - olepená ze 3 stran leukoplastí, spodní okraj necháváme volný - působí jako chlopeč).

Od výše popsaného poloprodyšného obvazu se v laické PP mnohdy upouští, protože jeho zvládnutí vyžaduje praxi.

Nesprávné provedení tohoto obvazu nikterak nepomůže ošetření pneumothoraxu.

Proto je možné úplné uzavření obvazu - oblepení igelitové vrstvy ze všech 4 stran a zabránění tak dalšímu vniknutí vzduchu do pleurální dutiny).

Zjistíme, co se stalo

Zhodnotíme situaci

Privoláme pomoc

Jednáme

Zkontrolujeme

Vědomí (oslovením a zatřesením)

Dýchání - poslechem, pohmatem, zrakem

Zastavíme život ohrožující krvácení

AMPUTACE PRSTŮ NA RUCE

Situace – děti si hrály s nalezeným granátem, došlo k výbuchu.

Figurant – pláče, drží se za ruku, vyžaduje najítí dvou utržených prstů – nejsou.

Maskování - na ruce chybí malíček a prsteníček, krvácení, amputát prstů.

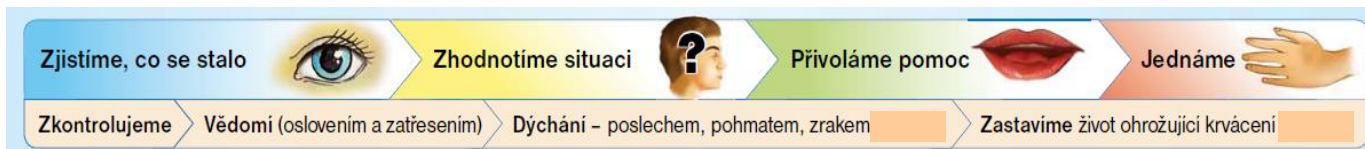
Správné ošetření

- Zástava krvácení
- Protišoková opatření
- Péče o amputát

Nejčastější chyby při ošetření:

- Nefunkční zástava krvácení
- Nedostatečná protišoková opatření
- Špatná péče o amputát
- Nešetrná manipulace
- Chybí rukavice

OTRAVA OXIDEM UHELNATÝM

Situace – při požáru internátu se dívka nadýchala kouře

Figurant – zvrací, stěžuje si na bolest hlavy a závratě, upadá do bezvědomí

Maskování – zvracení, červená barva obličeje

Správné ošetření

- **zajistit přísun čistého vzduchu**
- **kontrolovat stav vědomí**
- **je-li postižený při vědomí, umožní mu záchránce zaujmout polohou, která mu nejlépe vyhovuje**
- **v případě bezvědomí provést záklon hlavy, sledovat dýchání – pokud nadále dýchá normálně a záchránce musí odejít (např. ošetřit další zraněné), lze použít zotavovací polohu**

Nejčastější chyby při ošetření:

- **Nekontrolování vědomí a dýchání**
- **Nucení do jiné úlevové polohy**

Bezvědomému zakloníme hlavu, abychom zajistili průchodnost dýchacích cest

Zjistíme, co se stalo

Zhodnotíme situaci

Přivoláme pomoc

Jednáme

Zkontrolujeme

Vědomí (oslovením a zatřesením)

Dýchání – poslechem, pohmatem, zrakem

Zastavíme život ohrožující krvácení

FRAKTURA STEHENNÍ KOSTI

Situace – dva kamarádi seděli na stromě a ulomila se pod nimi větev.

Figurant – leží na zemi a pod zraněnou nohou má větev, křičí bolestí.

Maskování – hematom v oblasti zlomeniny, bledost.

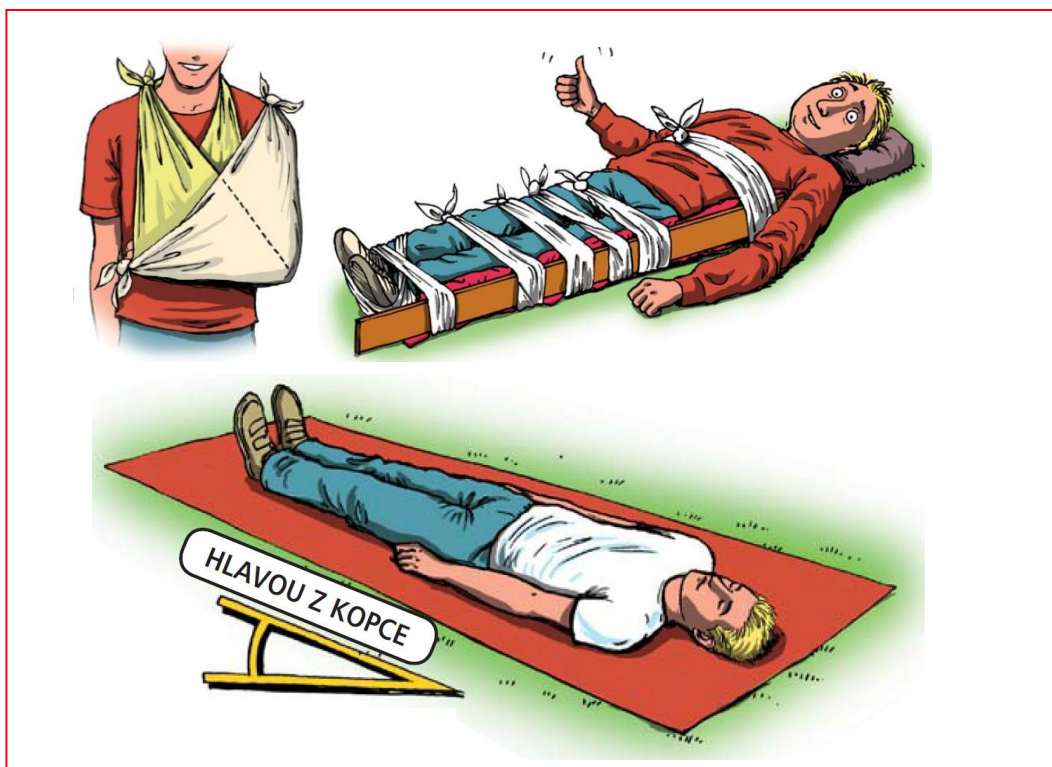
Správné ošetření

- protišoková opatření
- pohybový klid
- zabránit manipulaci s končetinou
- měkce obložit

Nejčastější chyby při ošetření:

- nedokonalá fixace
- chybí protišoková opatření
- nešetrná manipulace

Otázka: Kdy je nutná fixace?
Která protišoková opatření jsou nutná?

Zjistíme, co se stalo

Zhodnotíme situaci

Privoláme pomoc

Jednáme

Zkontrolujeme

Vědomí (oslovením a zatřesením)

Dýchání - poslechem, pohmatem, zrakem

Zastavíme život ohrožující krvácení

Bezvědomému zakloníme hlavu, abychom zajistili průchodnost dýchacích cest

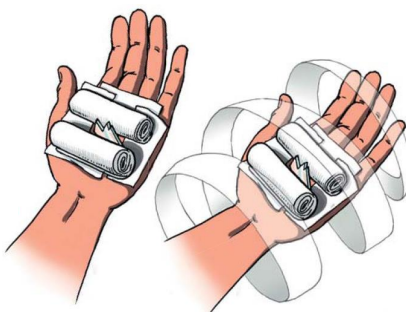

Vdechnutí cizího předmětu?

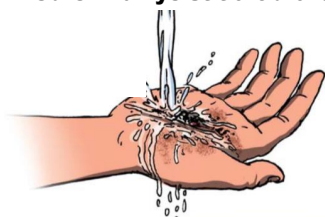
Krvácení zastavíme, zavážeme tlakovým obvazem

Cizí těleso nevyndáváme, sterilně obložíme

Odřeninu vyčistit a obvázat

Mdloby? Nohy nahoru, pak pomalu vstát

Krvácení z nosu - předklonit a chladit, z ucha - vyhledat lékaře

Klouby chladíme a znehybníme

**Úraz el. proudem - vždy voláme ZZS!!!
U vysokého napětí nesaháme, doma vypneme el. proud!**

